

Dit boekje is kosteloos.

April 1897
Bro 3409/8

De middelen ter voorkoming
VAN
GROOTE GEZINNEN.

Uitgegeven door den

Nieuw-Malthusiaanschen Bond.

(Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 30 Januari 1895, N°. 24.)

Laatste verbeterde en vermeerderde druk (April 1897.)

Mr. N. G. PIERSON zegt in zijn Leerboek der Staatshuishoudkunde. Deel II, Bl. 163. regel 6—8 van boven:

Geen waarachtige verbetering der economische toestanden kan worden teemoet gezien, zoo niet de aanwas van de bevolking aanmerkelijk trager wordt.

Het Bestuur van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond vestigt er de aandacht op, dat de Bond alleen beoogt het VOORKOMEN van zwangerschap niet het WEGMAKEN daarvan.

Niet-leden zowel als leden van den Bond kunnen van deze brochure steeds kosteloos exemplaren bekomen, voor zooverre blijkt datdit moet dienen voor eigen of anderer onderricht. Groote hoeveelheden worden niet meer dan bij uitzondering en uitsluitend voor *belanglooze* en doelmatige verspreiding versterkt. Hiertoe wende men zich tot den Secretaris-Penningmeester van den Bond, (den Heer **E. KEMPE**, Barentzstraat 70, te 's-Gravenhage), onder duidelijke opgave van voorletters, naam en adres.

Ook de Bestuursleden (zie pag. 15) verstrekken deze brochure.

Niet-leden moeten, voor toezending per post, bij hunne aanvraag 15 cents aan postzegels voegen, indien de verzending per postpakket moet geschieden, en anders eene **gefrankeerde en geadresseerde** enveloppe.

Het port bedraagt bij verzending in eene **gesloten** enveloppe: **tien cents** voor **één** exemplaar tot en met **9** exemplaren. Als **drukwerk** in een **open** enveloppe, **1** cent voor een exempl. en **2** centen voor **1** exempl. **meer**, Enz. enz.

In eene enveloppe van het grootste formaat, als voor brieven doorgaans wordt gebruikt, kan niet meer dan een exemplaar worden geborgen; wil men er meer ontvangen, dan is toezending van eene grootere enveloppe — van het formaat zooals men het voor zoogenaamde *dienstbrieven* gebruikt — noodzakelijk.

Per postpakket kan men voor 15 cent *vijftig* exemplaren ontvangen.

Geen exemplaren van dezen nieuwsten druk worden voor echt erkend, tenzij geteekend:

De Secretaris-Penningmeester,

Sints Februari 1896 worden vanwege den Bond geen exemplaren meer verspreid zonder deze handteekening.

INT. INSTITUUT
SOC. GESCHIEDENIS
AMSTERDAM

Uittreksel der Statuten

VAN DEN

Nieuw-Malthusiaanschen Bond.

DOEL.

Art. 3.

Het doel der Vereeniging is:

a. Het verspreiden van kennis omtrent het vraagstuk der toeneming van de bevolking en van haren invloed op de stoffelijke en geestelijke gesteldheid der menschen.

b. Het verspreiden van kennis omtrent de *wettelijk geoorloofde* middelen waardoor elkeen in staat is, zoowel in zijn eigen belang als in dat der maatschappij, de geboorte te voorkomen van kinderen wier verschijning de kansen op geluk van het gezin vermindert en voor welke geene vooruitzichten zijn op een menschwaardig bestaan.

MIDDELEN.

Art. 4.

a. Door het uitgeven en verspreiden van populaire geschriften, *kosteloos* of tegen *zeer geringen* prijs.

b. Door het doen houden van voordrachten.

c. Door op zooveel mogelijk plaatsen aan on- en minvermogensden gelegenheid te verstrekken, om door *deskundigen* te worden ingelicht omtrent de *toepassing* der in art. 3 sub *b* bedoelde *middelen*.

VAN DE LEDEN.

Art. 5.

Als lid der Vereeniging wordt ingeschreven, wie daartoe aan den Secretaris, den Penningmeester, of aan een der andere leden van het Hoofdbestuur het verlangen mondeling of schriftelijk te kennen geeft.

ART. 6.

Het Vereenigingsjaar loopt van 1 Januari tot 31 December.
De jaarlijksche contributie, bij de toetreding tot het lidmaatschap op te geven, bedraagt minstens *een* gulden.

Leden eener Werklieden-Vereeniging kunnen lid worden tegen eene jaarlijksche contributie van f 0,25. Bovendien kan het Hoofdbestuur personen, die tot het lidmaatschap wenschen toe te treden doch aan wier geldelijke krachten, naar zijne meening, de betaling van een gulden contributie te boven gaat, tegen eene contributie van minstens f 0.25 aannemen.

ART. 7.

Leden-begunstigers zijn zij, die eene jaarlijksche contributie betalen van minstens f 5.—.

ART. 9.

De Leden van den Bond hebben allen recht op een exemplaar der geschriften, die door den Bond nieuw worden uitgegeven, Zoo spoedig mogelijk na het verschijnen wordt aan ieder lid een exemplaar *franco* toegezonden; wie als lid toetreedt ontvangt, met een exemplaar der Statuten, een exemplaar der vroeger uitgegeven geschriften, voor zoover deze nog voorhanden zijn.

De middelen ter voorkoming van groote gezinnen.

In 1884 heeft het Bestuur van den Bond, in *Schets* No. 3, een middel tegen zwangerschap bekend gemaakt, dat goed werkte en tevens niet schadelijk was, namelijk het door Dr. MENSINGA uitgevonden **pessarium oclusivum** (*gesloten baarmoederkrans*). Niettegenstaande het groote aantal van die boekjes waren zij reeds binnen een jaar uitverkocht. Op geneeskundige gronden werd dit middel hier te lande, *in het openbaar althans*, niet bestreden. Daarentegen vermelden wij met genoegen, dat vele geneeskundigen het als goed en niet schadelijk voor de gezondheid der vrouw aanbevelen; het meest stellig werd dit gedaan door Prof. Dr. HECTOR TREUB in zijn *Leerboek der Gynaecologie*. (1)

De redenen waarom het gezin niet al te groot moet zijn, komen in het kort hierop neer:

1°. De veelvuldige en elkaar spoedig volgende zwangerschappen hebben ten gevolge, dat in de meeste gevallen de gezondheid der vrouw wordt ondermijnd. Indien haar lichaam nog niet tot zijn natuurlijken toestand is teruggekeerd en zij opnieuw zwanger wordt, lijdt daaronder niet alleen het lichaam van de vrouw, maar het kind dat uit haar geboren wordt, komt met een zwak gestel en geringe levenskracht ter wereld.

2°. Neemt een minvermogend gezin snel toe, dan worden de nieuw geborenen onvoldoende verzorgd, gekleed en opgepast; de woning voor het groote aantal wordt bekrompen, zoodat veelal volwassen kinderen met hunne ouders in de zelfde kamer moeten huizen en slapen; bij gelijk blijvende inkomsten zullen de behoeften van alle leden van het gezin niet meer zoo goed bevredigd kunnen worden. Spaarzaamheid en zindelijkheid kunnen niet worden betracht, en het tehuis verliest voor den man zeer veel van zijn genoegen. Ziekte en sterfte nemen toe naarmate de geboorten vermeerderen.

3°. Blijven daarentegen de arbeiders-gezinnen *klein*, dan moeten ook de arbeiders in aantal verminderen. Zij zullen in onze tegenwoordige maatschappij dan niet alleen in staat zijn *hooger* loon te bedingen, maar er zal ook voor meerderen werk te bekomen zijn. Hunne levensomstandigheden zullen mede reeds daardoor *verbeteren*, dat in de behoeften van een klein gezin beter is te voor-

(1) De leer van de ziekten van het vrouwelijk geslacht,

zien dan in die van eene uitgebreide familie; zij zullen aan het streven naar *hooger* loon en een *kleiner* aantal *werkuren* meer kracht kunnen bijzetten, wanneer zij weten, dat er geene groote schare werkloozen wacht, die, door nood gedrongen, bereid is om tegen minder loon te werken ingeval het verzoek om meer loon of minder werkuren niet wordt aangenomen. Een ieder bedenke toch, dat, al gelooft men dat door wijziging van onze tegenwoordige maatschappij, de neiging tot voortplanting volstrekt niet zal behoeven te worden beteugeld, dit toch geene reden mag zijn om, zoolang die wijziging niet is verkregen (en in de eerste jaren bestaat daarop geen uitzicht) nu reeds, wat betreft de voortplanting, te handelen alsof zij er *wel* was.

Een uitmuntend gevolg der beperking van het gezin zal dit zijn, dat in alle klassen der samenleving het huwelijk op jongen leeftijd gesloten zal kunnen worden en er toch niet te veel kinderen zullen komen.

De vrees voor een groot gezin, die nog zoovelen terughoudt van het huwelijk, verdwijnt, wanneer men na kennismaking met de middelen, deze wil toepassen om eene ongewenschte of te spoedige uitbreiding te voorkomen. Men zal dan in de kracht van zijn leven, wanneer de drang tot geslachtsgemeenschap zich het sterkst doet gevoelen, kunnen trouwen. Dientengevolge zal geslachtsgemeenschap buiten het huwelijk sterk afnemen, — ook nog om de volgende redenen:

1o. De ouders — meer bepaald de moeders — kunnen bij een kleiner aantal kinderen veel beter een wakend oog houden op hun doen en laten en vooral op dat van hunne dochters.

2o. Als de armoede minder wordt, is het gevaar dat de meisjes den slechten weg opgaan, om iets te verdienen minder groot. De maatschappij in haar geheel zal er bij winnen, wanneer dit zooveel minder plaats vindt en niet het minst de arbeiders-bevolking, uit vier midden de slachtoffers van dit kwaad zoo veelvuldig voortkomen.

Mocht iemand meer omtrent dit onderwerp wenschen te vernemen, dan verwijzen wij hem onder anderen naar de volgende geschriften, die alle zeer bevattelijk zijn geschreven.

Mr. N. G. PIERSON, *Leerboek der Staathuishoudkunde*, 2e deel, bl. 163—169. Het stuk van Prof. H. B. GREVEN in de *Gids van April* 1892, getiteld: „PIERSON'S Staathuishoudkunde”. *De ontwikkeling der bevolkingsleer*, door Mr. H. B. GREVEN (Leiden 1875) *Beschouwingen over de bevolkingsleer in verband met de sexueele moraal* in Mr. S. VAN HOUTEN'S *Bijdrage tot den strijd over God, Eigendom en Familie*, 3e Druk. *Een afgeuisterd gesprek*, Schets No. 5, *Het jaarboekje van het Algemeen Nederlandsch Werklieden-Verbond van 1877* (bl. 131), 1880 (bl. 55) 1882 (bl. 54), 1883 (bl. 55 en 55), 1884 (bl. 77), 1885. (b75), 1887

(bl. 59) en 1888 (bl. 41). *Overbevolking-armoede*, een geschrift in 1892, door twee leden van den Bond opgesteld; No. 4 van de *Schetsen* door den Bond uitgegeven, getiteld: *Het donkere Nederland en de weg ter ontkoming*, door W. J. A. VAN DER HAVEN, 2e herziene druk, J. P. Revers te Dordrecht (1); *Beperking van het Kindertal* door Mevr. de Wed. VAN HAM, Verloskundige te Amsterdam, 2e druk.

De zedelijkheid eischt niet van den mensch eene onbepaalde voortplanting, die stellig en zeker tot armoede en ellende moet leiden. Alleen het redelooze dier plant zich voort zonder zorg voor de toekomst zijner jongen; de mensch daarentegen behoort te beseffen, wat hij op zich neemt, wanneer hij aan nieuwe wezens het aanzijn schenkt. Kan hij reeds vooraf nagaan dat zijn inkomen niet toereikend is om zijne kinderen voldoende te voeden en groot te brengen, dan is geen zedeleer of godsdienst in staat hem vrij te pleiten van **roekeloosheid** en **onverstand**.

Het hebben van kinderen is een geluk; neemt het aantal echter te spoedig toe, zoodat de gezondheid der vrouw er onder lijdt of de welvaart van het gezin er door vermindert, dan is die uitbreiding eene ramp, zoowel voor de ouders als voor de kinderen, en vooral ook voor de maatschappij.

Er wordt geen kind geboren zonder toedoen der beide ouders. Onbekendheid met de middelen om zwangerschap te voorkomen, kan, na lezing van hetgeen hieronder verder zal volgen, niet langer worden voorgewend. Wij hebben dan ook met de verspreiding van onze denkbeelden en de hieronder volgende beschrijving van de *middelen ter voorkoming van zwangerschap* hoofdzakelijk ten doel: ieder te doen beseffen, **dat hij voor een goed deel de bevordering van zijn huiselijke welvaart in eigen hand heeft**.

Zwangerschap heeft dan alleen plaats, wanneer het sperma (zaad), dat bij den bijslap door de mannelijke geslachtsdeelen wordt afgescheiden, in de baarmoeder der vrouw dringt en daar met een vrijgekomen rijp eitje in aanraking komt.

De vatbaarheid voor zwangerschap kan — altijd bestaan; alleen in de eerste tien dagen na de menstruatie (maandstonden, regels) schijnt die vatbaarheid iets grooter te zijn, terwijl het zaad zijn bevruchtend vermogen in de vrouwelijke geslachtsdeelen eerst na eenige dagen verliest.

(1) De exemplaren van de *Schetsen* No. 1—4 zijn allen óf uitverkocht of aan de leden van den Bond toegezonden. No. 2 en 3 worden niet meer herdrukt.

Onder deze omstandigheden kunnen wij zeggen, dat eene gezonde vrouw **bijna elk oogenblik** voor zwangerschap vatbaar is.

Wil men nu zwangerschap voorkomen, dan moet men zorgen, dat het zaad de baarmoeder niet kan binnendringen.

De baarmoeder bevindt zich inwendig, in gewonen toestand, met het onderste gedeelte op ongeveer een vingerlengte van den ingang der scheede verwijderd.

Vele middelen ter *voorkoming* van zwangerschap zijn reeds aan de hand gedaan, maar weinige bleken goed te zijn. Wij zullen ons korthedshalve bepalen tot het aangeven van *die* voorbehoedmiddelen, welke bij nauwkeurige toepassing *goed* zijn gebleken.

Een zeer afdoend middel, bestaat daarin, dat de man terugtrekt op het oogenblik *vóór* de zaaduitstorting, zoodat deze buiten het lichaam van de vrouw plaats heeft.

Daartegen bestaan evenwel eenige bezwaren. Niet ieder man bezit de daartoe vereischte zelfbeheersching, terwijl het bovendien meestal en den man en de vrouw onvoldaan laat, waardoor het, op den duur toegepast, nadeelig kan werken. Sommigen toch passen dit middel jaren achtereen toe zonder eenig bezwaar. Wij bespreken het hier omdat het de eenige zekere weg is, dien de man kan inslaan als de vrouw in het toepassen der voorbehoedmiddelen wat nalatig is.

Een ander deugdelijk middel dat door den man wordt gebruikt, maar dat wegens den prijs niet onder ieders bereik valt, is het capotje, verkrijgbaar tegen prijzen van af f 1.50 en hooger per dozijn.

Met eenige voorzichtigheid en reinheid kan hetzelfde capotje wel eenige malen gebruikt worden. **Scheurt** het onverhoopt bij het gebruik, dan is mislukking vrij zeker en kan alleen worden aanbevolen dat de vrouw zich *onmiddellijk inspuut* met de *sproeispuut* (Zie Fig. 2, bl. 14).

Een derde voorbehoedmiddel is het *sponsje*. Als men het op de goede manier gebruikt is het *niet* schadelijk en *kan* het beantwoorden aan het beoogde doel.

Men neemt daarvoor het fijnste sponsje, (ter grootte van eene kindervuist) dat in de apotheek of bij den drogist verkrijgbaar is. De *kleinste* doorsnede moet minstens 6 centimeter bedragen; is het *kleiner dan sluit het niet af*. Het *mislukken* van dit middel is meestal aan het gebruik van een *te klein* sponsje toe te schrijven. Aan het sponsje, (zie Fig. 1. bl. 14) dat vooraf in lauw water zorgvuldig wordt uitgewasschen, bevestigt men een $\frac{1}{2}$ zacht lintje van ongeveer 25 centimeter lengte.

De vrouw brengt het goed vochtige sponsje vóór elken bijslaap, of vóór dat zij des avonds te bed gaat, zoo hoog mogelijk voorzichtig in de scheede, om het na afloop met het lintje weer uit te trekken.

Het sponsje moet na het gebruik in water of zeepwater *zorgvuldig uitgewasschen* worden. Een klein weinigje carbolwater is daarbij *zeer aan te bevelen*, terwijl het bovendien voor het gebruik wederom in zuiver water moet uitgewasschen worden.

Vooraf dient groote reinheid bij het gebruik van het sponsje in acht te worden genomen.

Ook moet men wel bedenken, dat het sponsje slechts als *noodhulpmiddel* kan dienen, waartoe men zijne toevlucht alleen behoort te nemen, als men de andere middelen niet *kan* of niet *wil* toepassen.

Als voorbehoedmiddel en ter bevordering der reinheid bevelen wij **dringend** aan, om *onmiddelyk* na het uitnemen van het sponsje door middel van de *sproeispuut* het nog in de scheede aanwezige zaad weg te spoelen.

De beste en eenvoudigste *sproeispuut* (Fig. 2 bl. 15), die bij instrumentmakers te verkrijgen is, bestaat uit een blikken bak van een liter inhoud, waarin water gedaan wordt en die aan den muur wordt opgehangen. Aan dien bak is van onderen eene gomelastieken buis bevestigd van één en een kwart tot anderhalf meter lengte, die aan het andere einde van een caoutchouken spuitpijpe met kraan voorzien is. Dit pijpje, dat eenige openingen heeft, wordt *zoo ver mogelijk* achter in de scheede gebracht, en daarna de kraan geheel opengedraaid, waardoor het instroomende water met voldoende kracht het aanwezige zaad wegspoelt. Het best doet de vrouw dat in achteroverleunende houding of liggende, met een vlak schaalte onder zich, waarin het afvloeiende water kan worden opgevangen, of op een bidet.

Eene andere sproeispuut is die van Fig. 2a, *clysoir* genaamd. Het is een gomelastieken buis met eene eivormige verdikking, en aan het eene einde een *spuitpijpe*. Er zijn clysoirs waarbij de eivormige verdikking kan worden afgeschroefd; deze zijn duurder (2.50) dan die met vaste verdikking (2.—), maar zij hebben het voordeel, dat deze verdikking en de stukken der buis vernieuwd kunnen worden als zij breken of scheuren.

Om dit toestel te gebruiken legt men het eene einde der buis (dat zonder spuitpijpe) in eene kom met *een liter* lauw water, en knijpt nu de verdikking zoo plat mogelijk, laat haar los en knijpt dan weder; en zoo bij herhaling. Hierdoor zal het water in de buis opzuigen en het toestel geheel vullen. Zoo spoedig er

water uit het spuitpijpje komt, steekt men dit in de scheede, en knijpt nu slechts krachtig op bovengenoemde wijze de verdikking, minstens zóólang totdat de *kom ledig is*. Om de noodige handigheid in het gebruik te krijgen is het zaak, zich *vooraf te oefenen* om flink water uit het spuitpijpje te doen spuiten.

Men bedenke vóóral, dat inspuiten voornamelijk dient als *zindelijkheidsmiddel* en op zichzelf geen voldoende voorbehoedmiddel is.

Het *nieuwste en beste* middel, dat door Dr. MENSINGA, een Duitsche vrouwendokter, voor eenige jaren is uitgevonden, *dat door vele dokters wordt aanbevolen en met zeer goed gevolg gebruikt is*, bestaat in de toepassing van het *pessarium oclusivum* (gesloten baarmoederkrans). Dat voorwerp (Fig. 3, bl. 14), van gutta-percha gemaakt, draagt in zijn rand eene veer, (1) waardoor het voortdurend gespannen wordt gehouden. Dit zeer eenvoudige toestelletje wordt zoodanig in de scheede gebracht, dat de baarmoedermond *geheel van de scheede is afgesloten* en dus het zaad daar *niet* in kan dringen. In het belang der zindelijkheid is het dringend aan te bevelen, de scheede *terstond na den bijsluap* met eene van de sproeisputten uit te spuiten.

Zoo mogelijk moet men voor het spuiten *altijd lauw* water gebruiken; dit is veel beter dan koud.

De gesloten baarmoederkrans kan *steeds* door de vrouw gedragen worden. *Zeer wenschelijk* is het, hem *tweemaal* per week uit te nemen en *zorgvuldig te reinigen in zeepwater* (waarvoor men het best een stukje carbolzeep gebruikt). *Onmiddelijk vóór* en *onmiddelijk na* het wegnemen en nog *ééns vóór* dat het toestelletje weer ingebracht wordt, moet de vrouw de scheede met de sproeispuut uitspuiten.

Zoodra de maandstonden intreden, moet de vrouw den krans wegnemen en het toestelletje eerst na, *afloop van dat tijdperk weer plaatsen*. *Niet genoeg kan er op gewezen worden, den krans voorzichtig uit te nemen en in te brengen, en niet te veel te knijpen*, opdat de veer *niet springe*, waardoor de teere geslachtsdeelen *gewond zouden kunnen worden*. Bovendien *helpt een gebroken baarmoederkrans niet tegen zwangerschap*.

Zal evenwel de gesloten baarmoederkrans *volkomen* aan het doel beantwoorden, dan is het *bepaald noodig*, dat hij *juist* in de scheede past, want zoowel bij *te grooten* als *te kleinen* omvang voldoet hij *niet* aan zijne bestemming en is het gebruik *nadeelig*.

Daarom kan men de vrouw *niet dringend genoeg waarschuwen*,

(1) Er zijn ook goede pessaria *zonder* veer, maar met luchtring; deze zijn echter daarder en *niet zoo algemeen* gewild.

den krans *niet* te gebruiken *zonder vooraf een dokter of eene vroedvrouw te raadplegen*. (De meest gebruikelijke kransen hebben een middellijn van $6\frac{1}{4}$, $6\frac{1}{2}$, $6\frac{3}{4}$, 7, $7\frac{1}{4}$, $7\frac{1}{2}$, $7\frac{3}{4}$, centimeter)

Evenals de sproeispuut kan men den baarmoederkrans bij de deskundigen van den Bond (geneesheeren en vroedvrouwen) bekomen. Is eenmaal door deze de maat aangegeven, dan kan men hem ook zelve bij den door hen aangewezen instrumentmaker koopen.

Voor onderricht in het *inbrengen* en het *uitnemen* van den krans is hulp van een *dokter* of van eene *vroedvrouw onmisbaar*. Slechts *eenmaal* behoeft het te worden gewezen; daarna overtuigt zich de dokter of de vroedvrouw, of de vrouw hetgoed heeft gedaan en of de krans bij het loopen en persen niet verzakt. In *korten tijd* krijgen de meeste vrouwen in het inbrengen en uitnemen van den krans eene groote vaardigheid.

Op grond eener *veeljarige* ervaring van bekwame dokters in Duitschland en Nederland (zie o. a. Prof. Dr. HECTOR TREUB, *Leerboek der Gynaecologie*, bl. 514 1e druk) kunnen wij verklaren, dat bij *goede aanwending* het laatste toestelletje het *zuiverste en zek eerste voorbehoedmiddel* is, dat tevens *voor de gezondheid der vrouw niet schadelijk blijkt* en in geenerlei opzicht het genot van den bijslaap stoort.

Bij het toepassen van *al* deze middelen moet men er echter wel op bedacht zijn, dat ook *het beste middel door een klein verzuim wel eens kan mislukken*.

Vele menschen laten zich door de kosten of de moeite, aan de reis, voor het raadplegen van een vroedvrouw of geneesheer of aan het gebruik van de instrumenten verbonden, weerhouden, de genoemde middelen toe te passen. Als het aantal van hunne kinderen nog gering is, hopen zij dat het *niet grooter* zal worden, maar bij de groote meerderheid der bevolking *blijft* het niet bij een *klein* aantal kinderen. Als man en vrouw gezond zijn en zij laten de natuur onbepert haren gang gaan, is het *zoo goed als zeker*, dat er nog heel wat *meer* kinderen bij zullen komen, terwijl *de kosten* en de bezwaren aan eene enkele bevalling verbonden, *veel grooter* zijn dan die van eene reis en het aanschaffen van de instrumenten.

In de mingegoede kringen heerscht meermalen de meening, dat men door het gebruik der voorbehoedmiddelen zich verlaagt en handelt als de publieke vrouwen. Niets is onjuister! Bij ervaring weten wij, dat in de burger- en hoogere kringen het aantal kinderen in den regel gering blijft, ten gevolge van de toepassing der (door ons aanbevolen) voorbehoedmiddelen.

Niet het minste verdient nog overwogen te worden, hoezeer **de opvoeding** der kinderen er onder lijdt, indien er *te veel* met *te weinig* geldmiddelen moeten worden groot gebracht.

DE GELEGENHEID VOOR DE VROUWEN VAN ON- OF MINVERMO-
GENDEN, OM *kosteloos* TE WORDEN INGELICHT OMTRENT DE TOEPASSING
DER VOORBEHOEDMIDDELEN, bestaat :

te 's-GRAVENHAGE: des Dinsdags en Vrijdags namiddags
van 6 tot 8 ure, *Koningstraat 7*, bij Mevrouw D. GREVEN-
TJEBBES, *Verloskundige*;

te AMSTERDAM: des Dinsdags van 5 tot 9 ure des na-
middags, *Leidsche Kade 85a*, bij Mevrouw de Weduwe VAN
HAM, *Verloskundige*;

te ROTTERDAM: Dinsdags en Vrijdags, 's morgens van
8—8½ uur, *Haringvliet 52*, bij DR. J. RUTGERS;

des Woensdags en Zaterdag van 10—3 en van 6—8 uur,
bij Mevrouw J. M. ADVOCaat, *Verloskundige*, *Nieuwe Bin-
nenweg 199*;

te GRONINGEN: alle werkdagen van 12 tot 2 ure, of op
nader overeen te komen uren, *Munnekeholm* bij DR. R. DE WAARD;

des Dinsdags van 11—1 uur en des Donderdags van 6—8
uur, *Pelsterstraat F 83a*, bij Mejuffrouw H. STINISSEN-KRÜGER,
Verloskundige;

te BEETSTERZWAAG (provincie Friesland); elkendag van
8½ tot 9½ ure des vóórmiddags bij DR. TH. DE GROOT, Arts;

te DALFSEN, (Overijssel): Dinsdags en Vrijdags 's morgens
van 9½—10½ uur, bij Dr. A. WIERSEMA, Arts.

te BLOKZIJL (provincie Overijssel): op aanvraag bij DR
W. HETTEMA, Arts;

te ARNHEM: des Vrijdags van 10—12 en des Maandags
van 2—4 uur, *Kleine Oord 11*, bij Mevrouw A. G. PETERS—VAN
DELLEN, *Verloskundige*;

te MIDDELBURG: des Dinsdags en Donderdags van 11—1
uur, *Wagenaarstraat D 93* (hoek Balans), bij Mejuffrouw S. COR-
STANJE-PASVEER, *Verloskundige*;

te DEN HELDER: Dinsdags van 2—4 uur, Donderdags
van 2—3 en Vrijdags van 7—8 uur 's avonds, bij Mejuffrouw J.
C. DE VRIES—VAN ENGELEN, *Sluisdijkstraat 55*;

te MAASSLUIS: *dagelijks* van 9—10 uur bij Mevrouw J.
P. DE KLERK-ZOET, *Station*.

te BREDA: Maandags en Donderdags van 10—11 uur bij
Mejuffrouw G. BRUININK-BOEKHOLDT, *1e Markstraat B 640*.

*Deze genees- en verloskundigen verstrekken de voorbehoed-
middelen aan on- en minvermogenen bij het verleenen van onder-
richt omtrent het gebruik van die middelen, tegen belangrijk
verminderden prijs.*

Niet-kostelooze hulp wordt ook verleend:

te 's-GRAVENHAGE: door Mevrouw D. GREVEN-TJEBBES, dagelijks, des voormiddags van 10 tot 11 ure;

to AMSTERDAM: door Mevrouw de Weduwe VAN HAM, dagelijks van 10 tot 3 ure, de Zon- en algemeen erkende Christelijke feestdagen uitgezonderd;

te ROTTERDAM: door Mevrouw J. M. ADVOCaat, dagelijks van 10—3 en van 6—8 ure, behalve des *Woensdags* en *Zaterdags* en de Zon- en Feestdagen;

te DEN HELDER, door Mejuffrouw J. C. DE VRIES-VAN ENGELen, Maandags en Woensdag van 3—9 uur; Dinsdags, Donderdags en Zaterdags van 5—9 's namiddags;

te GRONINGEN: door Mejuffrouw H. STINISSEN-KRUGER des Woensdags van 6—8 uur 's avonds en des Vrijdags van 11—1 uur;

te ARNHEM: door Mevrouw A. G. PETERS-VAN DELDEN, dagelijks des avonds van 6—8 uur, behalve Zaterdag, Zon- en feestdagen;

te MIDDELBURG: door Mejuffrouw S. CORSTANJE-PASVEER, des Maandags en Vrijdags van 7—8 uur 's avonds;

te DOKKUM door Dr. A. WIERSEMA, Arts, alle werkdagen van 12—1 of op nader overeen te komen uren.

(Aan de adressen zooeven vermeld.)

En op aanvraag door vele geneesheeren.

Namens het Bestuur:

B. H. HELDT, *Voorzitter.*

E. KEMPE, *Secretaris-Penningmeester.*

N.B. De teekeningen zijn niet allen op de ware grootte: de maten zijn in het boekje aangegeven.

Zie voor de prijzen der instrumenten bl. 15.

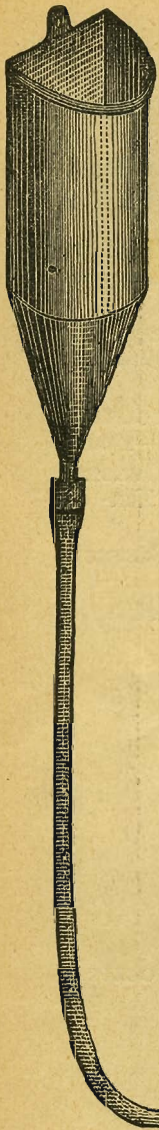

Fig. 2

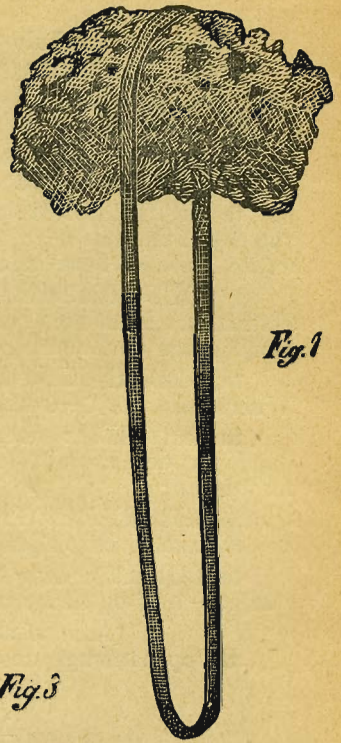

Fig. 1

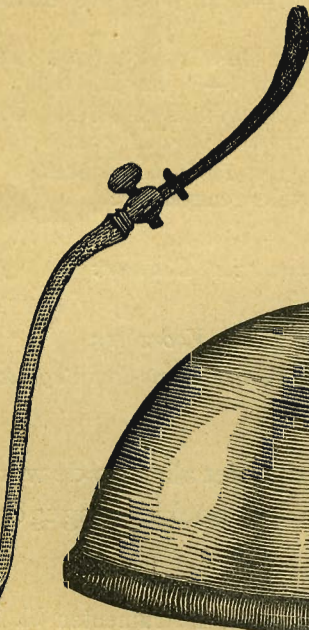

Fig. 3

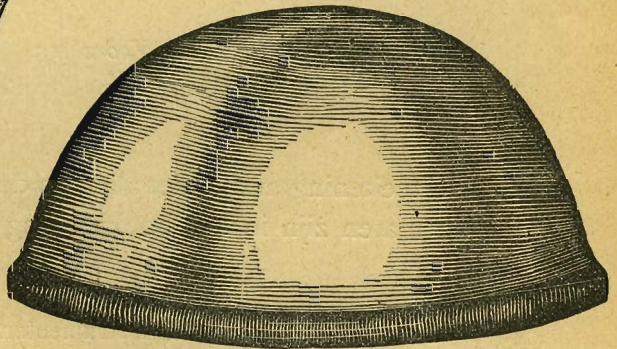
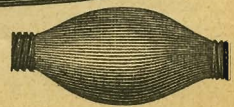

Fig. 2a.

De prijzen der hiernaast vermelde toestellen heeft het Hoofdbestuur gemeend niet meer te moeten vermelden, evenmin als de adressen der Instrumentmakers, wijl gebleken is dat de toestellen thans veel goedkooper te bekomen zijn dan vroeger, de verkoopers zich toch niet aan de opgegeven prijzen houden en sommigen zelfs, tot schade van minvermogenden, ze trachten te ontduiken. En prijzen en verkoopers zijn moeielijk te controleeren. Het gaat bij den verkoop der Nieuw Malthusiaansche middelen even als met alle andere winkelwaren, **spotgoedkoop** en **goed** is lastig te vereenigen; voorts het publiek geheel voor te veel betalen te vrijwaren is onmogelijk. Bovendien zijn de deskundigen van den Bond het niet allen met elkander eens over den prijs van **goede instrumenten**.

In alle groote steden zijn tegenwoordig wel drogisten of medische instrumentverkoopers waar N. Malth.-instrumenten te verkrijgen zijn, en zeker is dat het geval bij alle deskundigen van den Bond (vrouwelijke verloskundigen, doctoren) bij wie men zich slechts heeft te vervoegen. Acht men te veel betaald te hebben zoo schrijve men slechts aan den Secretaris-Penningmeester van den Bond **E. Kempe**, BARENTZSTRAAT 70, den Haag.

Ten einde echter een maatstaf voor prijzen te hebben, zij opgegeven, dat men in den Haag verkooft:

Pessaria met stalen veer of luchtband . . .	per 50 stuks f 21.25
	per stuk - 0.60
Irrigators met slang en spuitpijpje	bij 50 stuks - 37.50
	per stuk - 1.25

De firma **DRIJVER & Co.**, ASSENDELFTSTRAAT te Rotterdam, verkooft:

Glazen vrouwensputten à f 33.84 per 144 stuks (het gros) en op de NOORDEBLAAK 19 te Rotterdam, zijn goede Pessaria voor f 4.50 het dozijn te krijgen.

In Amsterdam kosten de Irrigators, compleet, f 10.80 per dozijn en de Pessaria f 36 de 144 stuks (d. i. 30 à 35 cents per stuk).

Bestuur van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond.

EERE-LEDEN.

Mr. S. VAN HOUTEN, Minister van Binnenlandsche Zaken, Rijnwstraat 6 te 's-Gravenhage.

Dr. C. R. DRYSDALE, 23 Sackville Street, te Londen.

HOOFDBESTUUR,

te 's-Gravenhage.

B. H. HELDT, Lid van de Tweede Kamer, Waldeck-Pyrmontkade, Voorzitter.

E. KEMPE, Barentzstraat 70, Secretaris-Penningmeester.

J. DIJK, Laan van Meerdervoort 49

H. J. E. WILTEN, Gep. Kapt. O. I. Leger, van Bylandtstraat 106.

K. G. A. VEMER, id. id. id. 81

A L G E M E E N E R A A D .

C. V. GERRITSEN, Lid van de Tweede Kamer	te Amsterdam.
W. M. H. ANTEN, Gep. Kap. der Inf., Prins Hendrikstraat 4	„ 's-Gravenhage.
Mr. A. VAN GIJN, Riouwstraat 12	„ 's-Gravenhage.
F. L. W. BELJERINK, Majoor-Magazijnmeester der Artillerie	„ Dordrecht.
Dr. M. BOLT Arts, Munnekeholm 152	„ Groningen.
J. G. LOBRY DE BRUIN, Rijks- Ontvanger	„ Grootegast (bij Groningen).
P. H. BALFOUR v. BURLEIGH, Controleur bij 's Rijks Belastingen	
C. DEKKER Gzn., Droogbak 6	„ Assen.
M. GHIJSEN, Koopman en Industriëel	„ Amsterdam.
Prof. Mr. G. A. VAN HAMEL, Nicolaas Witsenkade 48	„ Middelburg.
L. J. HANSEN, P. C. Hoofstraat 28	„ Amsterdam.
Prof. Dr. G. HELJMANS, Stationsstraat 328	„ Groningen.
Mr. A. KERDIJK, Lid van de Tweede Kamer	„ 's-Gravenhage.
Mr. J. P. MOLTZER, Stadsraad	„ idem.
Th. POSTMA, Voorstreek 212	„ Leeuwarden.
O. ROMMERTS, Directeur van de Coöperatieve Handelsdrukkerij, Groote Kerkstraat 63	„ Leeuwarden.
Dr. C. DE ROOY, Arts, Stadhouderskade 57	„ Amsterdam.
Th. DE. ROT, Letterzetter, Spiegelnisserkade 28a	„ Rotterdam.
Th. SANDERS, Bouwk. Ingenieur, Roemer-Visscherstraat 9	„ Amsterdam.
Mr. D. SIMONS, Advocaat en Procureur, Prinsengr. 668	„ Amsterdam.
Ph. W. v. d. SLEYDEN, Minister van Waterstaat enz.	„ 's-Gravenhage.
N. J. SON, Tandarts	„ Utrecht.
N. A. M. v. d. THOORN, Ingenieur van den Waterstaat Marnixstraat 419.	„ Amsterdam.
Dr. R. DE WAARD, Arts, Munnekeholm	„ Groningen.
N. A. WANNE, Apotheker (Ned.-Indië)	„ Semarang.
J. W. WÜSTE, villa „Spaarnbrug" te Sandpoort	„ Velsen.

De gelegenheid waar gehuwde vrouwen kunnen worden voorgelicht omtrent de toepassing der voorbehoedmiddelen is vermeld bl. 12 en 13 van dit boekje.

Voor de vrouwen van on- en minvermogensden geschiedt dit kosteloos. Zie Pag. 12.